

“ ผู้ให้กู้คิดดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด ผู้กู้จะเรียกร้องให้คืนดอกเบี้ยที่ชำระเกินได้หรือไม่ ”

การกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่ชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๔ บัญญัติว่า “ห้ามห้ามมิให้คิดดอกเบี้ยเกินร้อยละ ๑๕ ต่อปี ถ้าในสัญญากำหนดดอกเบี้ยเกินกว่านั้น ก็ให้ลดลงมาเป็นร้อยละ ๑๕ ต่อปี” เป็นกรณีที่กฎหมายได้กำหนดเพดานอัตราดอกเบี้ยที่ผู้ให้กู้จะเรียกจากผู้กู้ได้ เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการเอาเปรียบและเป็นช่องทางการแสวงหาประโยชน์ที่ไม่ชอบอันทำให้ผู้กู้ได้รับความเดือดร้อน แต่ถ้าหากเจ้าหนี้คิดดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดในส่วนของคุณดอกเบี้ยจะตกเป็นโมฆะ โดยที่ลูกหนี้ไม่ต้องชำระดอกเบี้ยและหากปรากฏว่าลูกหนี้ได้ชำระดอกเบี้ยไปแล้วบางส่วนดอกเบี้ยที่ชำระไปแล้วสามารถนำมาหักกับเงินต้นที่ยืมไปได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๐๕๖/๒๕๖๒ โจทก์คิดดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๑๐ ต่อเดือนโดยจำเลยได้ชำระดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๑๐ ต่อเดือน มาโดยตลอด ดอกเบี้ยที่จำเลยชำระไปดังกล่าวจึงเกิดจากการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓ ประกอบประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๔ ข้อตกลงเรื่องดอกเบี้ยยอมตกเป็นโมฆะ การที่จำเลยยอมชำระดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้แก่โจทก์ ถือได้ว่าเป็นการชำระหนี้ฝ่าฝืนข้อห้ามตามกฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๔๑๑ จำเลยไม่อาจเรียกร้องให้คืนเงินดอกเบี้ยที่ชำระไป แต่โจทก์ก็ย่อมไม่มีสิทธิได้ดอกเบี้ยดังกล่าว หากแต่ต้องนำดอกเบี้ยที่จำเลยชำระให้แก่โจทก์ไปหักเงินต้นหนี้ดังกล่าวเป็นหนี้เงินโจทก์ยอมมีสิทธิคิดดอกเบี้ยในระหว่างผิดนัดในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง

ดังนั้น สัญญากู้ยืมเงินเป็นนิติกรรม ๒ ฝ่าย เกิดขึ้นด้วยการแสดงเจตนาตรงกันของคู่สัญญา คู่สัญญาจะตกลงกันว่าจะกู้ยืมเงินจำนวนเท่าใด จะคิดดอกเบี้ยต่อกันหรือไม่ ถ้าตกลงว่าจะคิดดอกเบี้ย จะต้องไม่เกินอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ แล้วสำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจะนำความรู้สาระดี ๆ มาฝากใหม่ พบกันฉบับหน้าค่ะ

นางสาวพิชญ์ลดา ขวัญดี นิติกร

เรียบเรียง

นายธีระพล คู่คิด ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมาย

ตรวจทาน